UUTISET

Vienti Venäjälle ja venäläisten turistien määrät ovat vähentyneet alkuvuonna toistakymmentä prosenttia, eikä pohjaa ole vielä saavutettu. **EKONOMISTI JUHANA BROTHERUS, DANSKE BANK**

Talousennusteet jo vuosia liian toiveikkaita

Taantuman pitkittyminen, eurokriisin vakavuus ja Nokian matkapuhelinten lähtö yllättivät taloustietäjät. Talous ei ole kääntynyt odotetusti.

Toteutunut bruttokansantuote ja ennusteet

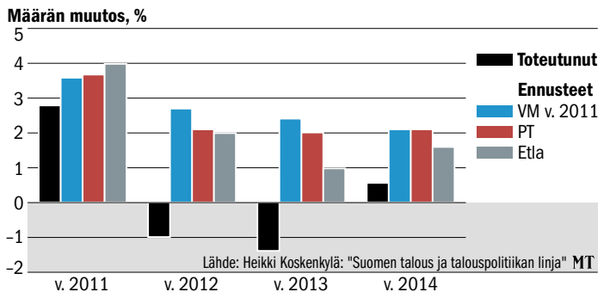

Talousennustajat ovat odottaneet useana vuotena lievää talouskasvua – turhaan. Ennusteet ovat olleet liian myönteisiä.

Taantuman pitkittyminen on yllättänyt ekonomistit. Se on Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulun professorin **Kari Heimosen** mielestä pääsyy ennustevirheisiin. Heimonen on ollut mukana valitsemassa kauppakorkeakoulun perinteistä vuoden talousennustajapalkintoa.

”Hallitusta myöten varmaan kaikki ovat odottaneet käännettä.”

Sitä ei ole tullut.

Heimosen mukaan ennustelaitokset pystyvät yleensä selittämään talouden trendejä ja pysyvää tilaa.

”Nyt mikään ei ole kääntynyt, vaan taantuma on jatkunut ja etumerkki on ollut negatiivinen.”

Huonot uutiset kasaantuivat

OP-Pohjolan pääekonomisti **Reijo Heiskanen** myöntää talousennustajien erehtyneen pahasti varsinkin vuosien 2012 ja 2013 ennusteissaan.

”Emme pystyneet riittävästi arvioimaan näitä vuosia.”

Esimerkiksi vuoteen 2012 osui useita kielteisiä talousuutisia.

Muun muassa Nokian matkapuhelinten valmistus lähti Suomesta.

Pieni Suomi on Palkansaajien tutkimuslaitoksen ennustepäällikön **Eero Lehdon** mukaan haavoittuvainen heilahteluille.

”Ei tarvita kuin muutama yritys, joka menestyy odotettua heikommin. Sillä on tavaton vaikutus”, Lehto sanoo.

Maailmantalous iski vientiin

Maailmantalouden heikko kehitys ja eurokriisin syvyys yllättivät talouskehityksen arvioijat. Vaikutukset Suomeen ja vientiin olivat odotettua isommat.

”Tämä on aina jälkikäteen selittelyä”, Heiskanen kuittaa.

”Vuonna 2013 Eurooppa rupesi toipumaan, mutta Suomi jäi jälkeen. Se oli odottamatonta”, Lehto toteaa.

Finanssineuvos **Mika Kuismanen** valtiovarainministeriöstä puhuu tuplasokista viime vuosien talouskehityksessä. Ministeriö ennusti hyvin myönteisiä vuosia.

”Olemme tehneet selviä ennustevirheitä ja oppineet paljon”, Kuismanen myöntää.

Suomen kaltaisen pienen talouden on mahdoton äkkiä korvata Nokiaa ja siihen liittyvää teollisuuden menetystä. Samaan aikaan metsäteollisuuden rakenne muuttui.

Kansainvälisen talouden pitkittyneitä ongelmia on ollut vaikea ennustaa. Euroopan velkakriisi syveni pitkään. Suomen talous on paljolti viennistä riippuvainen.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen tutkimusjohtaja **Markku Kotilainen** arvioi, että myös poliittiset päätökset ovat vaikuttaneet talouteen odottamattomasti.

”Julkisen talouden leikkaukset ja veronkorotukset ovat useimmiten jääneet ennusteissa ottamatta huomioon.”

Danske Bankin pääekonomisti **Pasi Kuoppamäki** arvioi, etteivät yläkanttiin menneet ennusteet ole juuri vaikuttaneet Suomen talouspolitiikkaan. ”Tuskinpa leikkauksia olisi voitu tehdä enemmän. Nyt on leikattu sille rajalle kuin mahdollista.”

Kilpailukyky ei näy

Etenkin euroalueen velkaisuus hidastaa Heimosen mukaan toipumista.

”Velkaa on kotitalouksilla ja valtioilla hurjasti. Korkean velan jälkeen talouskasvu on tyypillisesti ollut aika hidasta.”

”Ongelmahan on se, että saadaanko vanha kasvuvauhti kiinni.”

Yhteiskunnan edellytykset ovat ainakin kunnossa. Heimonen viittaa viime viikolla julkaistuun Maailman talousfoorumin raporttiin, jonka mukaan Suomi on EU:n kilpailukykyisin maa.

”Sitä voi sitten miettiä, miksei kilpailukyky realisoidu investointeina ja kasvuna.”

EMILIA LAVONEN
JUHANI VIITALA

JAANA KANKAANPÄÄ

Rauten Nastolan tehtaalla valmistetaan koneita ja laitteita puuteollisuudelle. Toimitusjohtaja Tapani Kiiskin mukaan viennin näkymät ovat aiempaa parempia.

Talousennusteita alennetaan kesää kohti

Tämä ja ensi vuosi näyttää monessa talousennusteessa huonommalta kuin vielä kevättalvella. Valtiovarainministeriö laskee omaa ennustetaan tänään keskiviikkona.

Finanssineuvos **Mika Kuismanen** ei tiistaina paljastanut valtiovarainministeriön tarkkoja lukuja. Talouskasvu on kuitenkin viivästynyt.

Vienti vetää kohta

Kuismanen näkee silti hyviä merkkejä siitä, että Suomen talous vahvistuu loppuvuodesta.

”Odotettavissa on hidasta talouskasvua lähivuosina.”

Se tarkoittaa keskimäärin 1,5–2 prosentin nousua seuraavan kahden ja kolmen vuoden aikana. Tämä vuosi on vielä vaikea.

Euroalueen ja Euroopan talous on vahvistunut. Britannia nousi yllättäen kärkeen. USA ja kehittyvän Aasian maat vetävät. Venäjä on riski Suomelle.

Talousuutiset maailmalta lupaavat hyvää Suomen viennille. Teollisuuden tilauskirjat alkavat täyttyä, kapasiteetin käyttö nousee ja investoinnit lisääntyvät.

Koneiden ja laitteiden vienti Suomesta on lisääntynyt 200–300 miljoonaa euroa. Palvelujen vienti on pienessä kasvussa. Tämä ei kuitenkaan vielä näy työllisyydessä.

”Kuluttajien reaaliansiot menevät pakkaselle”, Kuismanen arvioi.

Suomen Pankki ja POP Pankki alentavat ennusteensa nollakasvuksi. Nousu alkaisi ensi vuonna viennin vetämänä. Verot syövät kuluttajien ostovoimaa.

Lähi-Tapiola ja Nordea ovat alkukesän pessimistisimpiä ennustajia. Niiden mukaan ollaan kaksoistaantumassa, jota pidetään vakavampana kuin 1990-luvun lamaa.

Nordean pääekonomisti **Aki Kangasharju** sanoo laman tunnusmerkkien täyttyvän, sillä tämä vuosi olisi kolmas supistuvan talouden vuosi.

Euro heikkenee

PTT Taloustutkimus suhtautuu varauksella tulevaisuuteen.

Bruttokansantuotteen muutosennusteet

Ennustaja	Määrän muutos, % 2014	2015
Etla	0,7	2,0
Handelsbanken	0,4	1,5
Lähi-Tapiola	−0,3	1,0
Nordea	−0,5	1,0
OP-Pohjola	1,0	2,0
Palkansaajien tutkimuslaitos	0,9	2,2
POP Pankki	0,0	1,4
PTT taloustutkimus	0,8	1,6
Suomen Pankki	0,0	1,4

Suomi on heikko. Maailmantaloudessa piilee riskejä esimerkiksi USA:n rahamarkkinoilla. Loppuuko Kiinan investointibuumi?

”Oikeaa kasvua merkitsevät 2–4 prosentin talousluvut”, tutkimusjohtaja **Markus Lahtinen** PTT:ltä sanoo.

OP-Pohjola pitää kiinni kevättalven ennusteestaan, jonka mukaan Suomen talous kasvaa tänä vuonna yhden prosentin ja ensi vuonna kaksi.

”Ennustetta ei tarvitse muuttaa, olemme samassa haarukassa”, pääekonomisti **Reijo Heiskanen** arvioi.

OP-Pohjola päivitti talousennustettaan viime viikolla. Vienti ja teollisuuden tilaukset tukevat arvioita. Suomen talous punnertaa pieneen kasvuun.

Suomen vienti vauhdittui alkuvuonna Euroopan maihin. Muualla on nihkeätä ja Venäjällä varsinkin.

Euro pysyi alkuvuonna ennakoitua vahvempana. Heiskanen uskoo valuutan heikkenevän 1,20–1,30 tasolle suhteessa dollariin.

”Tämä on ilman muuta myönteinen asia Suomen viennille.”

Euroopan keskuspankki alensi ohjauskorkoa ja päätti muistakin talouspolitiikan keinoista. Tämän uskotaan auttavan euromaiden taloutta.

Minihallitusneuvottelijoille Suomessa Heiskanen lähettää terveisiä, että kehysriihen päätöksistä ja rakennepoliittisesta ohjelmasta ei lipsuta.

”Ne ovat linjassa ekonomistien suositusten kanssa.”

JUHANI VIITALA

Meillä eläinilmoitukset *luetaan tarkkaan.*
MAASEUDUN TULEVAISUUS

Konepajan vienti vilkastumassa

”Tuntuu, että Euroopassa on myönteistä hytinää. Toivotaan, että se kestää”, puutuoteteollisuuden koneita valmistavan Rauten toimitusjohtaja **Tapani Kiiski** sanoo.

”Etelä-Euroopan talouskriisi näyttäisi olevan tasaantumassa. Akuutti vaihe on ehkä saatu hallintaan, minkä seurauksena Saksassa ja muissa Euroopan maissa tuotteiden kysyntä kasvaa. Se heijastuu meille, koska teollisuus vie paljon tavaraa Eurooppaan.”

Kiiskin mukaan viennin näkymät ovat aiempaa paremmat. Positiivista virettä on Euroopan maista Baltiassa, Puolassa, Saksassa ja vähän Ruotsissakin.

”Pohjois-Amerikka on viriämässä pitkän laman jälkeen tavalla, joka alkaa näkyä meille.”

Kotimarkkinoita Kiiski kuvailee odottaviksi.

”Muutamia kohtuullisia hankkeita on lähtenyt käyntiin. Kysyntää on jonkin verran, mutta ei kovin vahvaa.”

Venäjän heikko talous ja poliittinen epävarmuus näkyvät konepajayhtiössä.

Itänaapuri on ollut Rautelle perinteisesti tärkeä markkina-alue, mutta tilanne on ollut jo muutaman vuoden aiempaa heikompi.

Tammi–maaliskuussa Rauten tulos jäi tappiolliseksi. Syyksi nähdään ennen kaikkea Venäjä. Nyt yhtiössä ennakoidaan, että liikevaihto kasvaa ja tulos paranee viime vuodesta.

Hankkeita vireillä

Suomen teollisuuden tilaukset kasvoivat huhtikuussa kahdeksan prosenttia vuoden takaiseen verrattuna.

”Jos se on totta, niin hyvä, mutta se on vasta pieni alku. Ei ole syytä huokaista helpotuksesta”, Kiiski kommentoi.

Hän ei paljasta Rauten tilausmäärien kehittymistä, mutta kertoo, että hankkeita on vireillä.

”Kysyntä painottuu isoihin tehdasprojekteihin, joista monet ovat olleet vireillä tosi pitkään. Näyttää siltä, että ne alkaisivat oikeasti konkretisoitua.”

Kiiskin mukaan yritysten toimintaedellytyksiin vaikuttavat isot asiat korruption kitkemisestä uskonnollisiin sotiin. Suomen päättäjiltä hän toivoo panoksia elinkeinoelämään.

”Ei niitä työpaikkoja luo valtio. Niitä syntyy lisäarvoa tuoviin yrityksiin, jotka menestyvät kilpailussa. Yhteiskunnan tehtävä on tarjota edellytykset siihen. ”

”Tällä hetkellä edellytyksiä huononnetaan.”

EMILIA LAVONEN

Rauten yt-neuvottelut johtivat vuodenvaihteessa lomautuksiin. Yhtiössä nähdään, että viime vuoden tappiollinen tulos paranee.

Suomen talous hiipuu kolmen sokin vuoksi

Elintarvikevienti Venäjälle vaikeutumassa

Venäjän taantuma painaa Suomen talouden kolmanteen peräkkäiseen laskuvuoteen, arvioi Danske Bank suhdannekatsauksessaan. Suomi kärsii kolmesta sokista, jotka ovat väestön nopea vanheneminen, teollisuuden rakennemuutos ja idänkaupan sukeltaminen.

Suomen bruttokansantuotteen ennustetaan alentuvan tänä vuonna 0,2 prosenttia. Vielä keväällä pankki ennusti puolen prosentin nousua.

”Venäjän talouden kääntyminen taantumaan tapahtui juuri, kun Suomi oli nousemassa Nokian negatiivisista jälkiaalloista ja metsäteollisuus toipumassa”, Danske Bankin ekonomisti **Juhana Brotherus** harmittelee.

”Vienti Venäjälle ja venäläisten turistien määrät ovat vähentyneet alkuvuonna toistakymmentä prosenttia, eikä pohjaa ole vielä saavutettu.”

Venäjä korvaa tuontia kotimaisella

Pahiten Suomessa kärsii Danske Bankin ekonomistin **Vladimir Miklashevskyn** mukaan elintarvikkeiden vienti.

”Ruplan arvo heikkenee ja Venäjän luo valtiollisia ohjelmia, joilla tuontia pyritään korvaamaan kotimaisella tuotannolla. Nämä tuntuvat ensimmäisinä elintarvikkeissa.”

Miklashevsky ei usko, että vienti alkaisi vielä ensi vuonna kasvaa, vaikka suurin pudotus nähdään todennäköisesti tänä vuonna.

Pankki arvioi koko Venäjän talouden jäävän sekä tänä että ensi vuonna miinukselle.

Menetetty talouden vuosikymmen

”Suomen talous pääsee ennätysvuoden 2008 kansantuotteen yli näillä näkymin vasta vuonna 2018, jos oletetaan, että talous kasvaa vuosina 2016 ja 2017 kaksi prosenttia vuodessa. Suomi elää menetetyn talouskasvun vuosikymmentä”, pääekonomisti **Pasi Kuoppamäki** ja Brotherus sanovat.

Suomessa elintarvikkeet ovat halventuneet tammi–toukokuussa enemmän kuin kertaakaan vuoden 2000 jälkeen samana ajankohtana.

Heikosta alkuvuodesta huolimatta Suomen taloudessa on kuitenkin nähty ensimmäiset merkit suhdannekäänteestä.

”Länsivienti on kääntynyt kasvuun ja teollisuuden tilaukset piristyneet.”

Ensi vuonna pankki ennustaa kansantuotteen kasvavan puolitoista prosenttia lähinnä viennin vetämänä.

Hallituksen minihallitusneuvotteluissa ei Kuoppamäen mukaan ole varaa lipsua rakennepaketista, elvytykseen ei tule enää satsata. Toisaalta kotimaista kysyntää ei ole enää varaa heikentää.

JOUKO KYYTSÖNEN